Cofnodion Cyfarfod o PWYLLGOR CYDLYNU TROSOLWG A CHRAFFU a gynhaliwyd yn Hybrid - Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron / remotely via video conference ddydd Dydd Iau, 7 Tachwedd 2024

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Wyn Evans (Cadeirydd); Y Cynghorwyr Keith Evans, Marc Davies, Gwyn Wigley Evans, Chris James, Caryl Roberts, Elaine Evans, Rhodri Evans ac Amanda Edwards.

SWYDDOGION YN BRESENNOL: Audrey Somerton-Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol; Lowri Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd; Diana Davies, Rheolwr Corfforaethol; Rob Starr, Rheolwr Perfformiad ac Ymchwil; Timothy Bray, Rheolwr Partneriaethau ac Argyfyngau Sifil Posibl; Lisa Evans, Swyddog Safonau a Chraffu; Dwynwen Jones, Swyddog Trosolwg a Chraffu a'r Cyfieithwyr.

HEFYD YN BRESENNOL: Y Cynghorwyr Raymond Evans, Hugh Hughes a Gareth Lloyd.

(10.00 am - 12.00 pm)

23 Croeso ac Ymddiheuriadau

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod.

1. Ymddiheurodd y Cynghorydd Ceris Jones na fedrai ddod i'r cyfarfod.
2. Ymddiheurodd Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Bryan Davies, na fedrai ddod i'r cyfarfod am ei fod yn cyflawni dyletswyddau eraill ar ran y Cyngor.
3. Ymddiheurodd y Cynghorydd Alun Williams, yr Aelod Cabinet, na fedrai ddod i'r cyfarfod.
4. Ymddiheurodd Hazel Lloyd-Lubran, Prif Weithredwr, Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Ceredigion (CAVO), na fedrai ddod i'r cyfarfod.
5. Ymddiheurodd Elizabeth Upcott, Rheolwr Corfforaethol, na fedrai ddod i'r cyfarfod.

24 Datgelu buddiant personol (gan gynnwys datganiadau chwipio) Atgoffir Aelodau am eu cyfrifoldeb personol a budd sydd yn rhagfarnu yn gysylltiedig a materion a gynhwysir yn yr agenda hwn yn unol a darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a Chod Ymddygiad Aelodau. Yn ogystal, mae'n rhaid i Aelodau ddatgan unrhyw chwip plaid gwaharddedig a roddwyd ar Aelod yng nghyswllt y cyfarfod yn ol Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

Dim.

25 Cyhoeddiadau'r Cadeirydd

None.

<u>Cytunodd y Cadeirydd y byddai eitem 6 ar yr agenda sef Adroddiad Diogelu Grŵp Gweithredol Lleol ar y cyd CYSUR / CWMPAS Chwarter 1</u>

<u>2024/2025 yn cael ei ystyried nesaf am fod Audrey Somerton-Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gael i gyflwyno'r eitem.</u>

26 Adroddiad Diogelu Grwpiau Gweithredol ar y cyd CYSUR/CWMPAS Ch 1 2024/2025

Croesawyd Audrey Somerton-Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol i'r cyfarfod i gyflwyno'r adroddiad.

Dyma grynodeb o'r prif bwyntiau:

- ➢Yn ystod y chwarter hwn, aeth 274 o atgyfeiriadau ymlaen i gamau a oedd angen eu cymryd o dan Weithdrefnau Diogelu Plant. Roedd hyn yn gynnydd o gymharu â'r chwarteri blaenorol. Yn Chwarter 4, roedd angen i 196 o atgyfeiriadau fynd ymlaen i gamau a oedd yn cael eu cymryd o dan weithdrefnau diogelu.
- ➢ Cynhaliwyd 18 Cynhadledd Amddiffyn Plant Gychwynnol yn ystod y chwarter. Roedd y rhain yn ymwneud â 31 o blant/pobl ifanc. Rhoddwyd 20 o blant ar y gofrestr yn ystod y chwarter.
- ➢ Cynhaliwyd 21 o gynadleddau adolygu yn ystod y chwarter ac roedd y rhain yn ymwneud â 33 o blant/pobl ifanc. Roedd 17 o blant/pobl ifanc yn parhau ar y gofrestr a chafodd 16 o blant/pobl ifanc eu tynnu oddi ar y gofrestr.
- ➢ Addysg oedd prif ffynhonnell yr atgyfeiriadau yn ystod y chwarter hwn.
- ➢ Yn ystod y chwarter hwn, mae'r ffordd yr ydym yn casglu ac yn adrodd ar y data wedi newid. Nid ydym bellach yn casglu nifer y cysylltiadau sydd gennym ar achosion agored, dim ond yr adroddiadau / atgyfeiriadau newydd a dderbynnir yr ydym yn eu casglu a allai fod mewn perthynas ag achosion newydd neu achosion sydd eisoes ar agor lle mae pryder newydd wedi'i nodi a'i gyfeirio at y gwasanaeth. Felly, o'r atgyfeiriadau newydd a gawsom yn y chwarter hwn (cyfanswm o 623), cynhaliwyd Trafodaeth Strategaeth ar 44% o'r atgyfeiriadau hynny. Aeth 14.3% ymlaen i Ymholiad Adran 47 ac aeth 4.98% ymlaen i Gynhadledd Amddiffyn Plant Gychwynnol.
- ➢ Cynhaliwyd 89 o ymholiadau Adran 47. Cynhaliwyd 72 o'r rheiny ar y cyd â'r Heddlu ac roedd 17 ohonynt yn rhai asiantaeth sengl.
- ➢ Y prif gategori o gam-drin a arweiniodd at Ymholiad Adran 47 oedd Cam-drin corfforol ac yna cam-drin / camfanteisio rhywiol. Esgeuluso oedd nesaf ac yna cam-drin emosiynol.
- ➢ Roedd canran y Cynadleddau Amddiffyn Plant Cychwynnol a gynhaliwyd o fewn yr amserlen statudol 15 diwrnod yn 61.3% o'i gymharu ag 82.4% yn y chwarter blaenorol. Roedd gwelliant o ran cynnal Grwpiau Craidd o fewn yr amser ond roedd oedi pellach mewn perthynas â chynnal Cynhadledd Adolygu o fewn amser. Roedd amryw o resymau am yr oedi yn y cynadleddau nad oedd yn cael eu cynnal o fewn yr amser.

➢ O'r 16 o blant a ddatgofrestrwyd yn ystod y chwarter hwn, daeth 5 o blant yn rhai a oedd yn derbyn gofal ac roedd 11 yn parhau i dderbyn gofal a chymorth o dan y cynllun gofal a chymorth.
➢ Roedd 32 o blant ar y gofrestr amddiffyn plant ar ddiwedd Chwarter 1 (Mehefin 2024). Y prif ffactorau risg i'r plant/pobl ifanc ar y gofrestr oedd rhieni'n gwahanu, cam-drin domestig ac anawsterau iechyd meddwl y rhieni.

DIOGELU OEDOLION:
➢ Bu cynnydd yn yr atgyfeiriadau a dderbyniwyd yn ystod y chwarter hwn (223). 216 oedd y ffigwr yn ystod y chwarter blaenorol a 204 oedd y ffigwr yn Chwarter 3.
➢ Yn ystod y chwarter hwn, yr heddlu oedd prif ffynhonnell yr atgyfeiriadau ac yna'r Awdurdod Lleol.
➢ Y categori cam-drin a adroddwyd amdano fwyaf yn y chwarter hwn oedd esgeulustod. Cam-drin emosiynol / seicolegol oedd nesaf ac yna cam-drin corfforol, cam-drin ariannol a cham-drin rhywiol.
➢ Mewn perthynas â'r holl gategorïau cam-drin, roedd mwy o fenywod yn ddioddefwyr o gymharu â dynion. Roedd nifer y dioddefwyr gwrywaidd yn isel ym mhob categori o gamdriniaeth ac eithrio Esgeulustod lle'r oedd nifer y dioddefwyr gwrywaidd yn uwch.
➢ Adroddwyd bod rhan fwyaf y cam-drin wedi digwydd yng nghartrefi'r bobl eu hunain a honnwyd mai perthynas / ffrind oedd yn gyfrifol am y cam-drin.

Dyma'r prif bwyntiau a godwyd fel rhan o'r drafodaeth:

- Wrth ymateb i sylw bod rhan fwyaf yr atgyfeiriadau Amddiffyn Plant yr oedd yr Awdurdod wedi'u derbyn oddi wrth yr Ysgolion, dywedodd Audrey Somerton-Edwards fod hyn yn gadarnhaol gan fod y plant wedyn yn weladwy a bod yr atgyfeiriadau priodol wastad yn cael eu gwneud.
- Cadarnhawyd bod gan yr Awdurdod 24 awr i ymateb i atgyfeiriad.
- Wrth ymateb i drafodaeth ynghylch cyflogau o fewn Gwaith Cymdeithasol, dywedodd y Swyddog Trosolwg a Chraffu wrth Aelodau'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Ceris Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach, wedi anfon llythyr at
  Dawn Bowden AS, y Gweinidog dros Ofal Cymdeithasol i ddatgan bod y Pwyllgor yn gwbl gefnogol i'r angen am Raddfa Gyflog Genedlaethol yn benodol ar gyfer graddedigion gwaith cymdeithasol a therapi galwedigaethol, gan godi proffil y sector gofal a rhoi cydnabyddiaeth i'r gweithwyr drwy eu cyflog.

Yn dilyn y drafodaeth, gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor ystyried yr argymhelliad canlynol:

Argymhelliad: Nodi cynnwys yr adroddiad a'r lefel o weithgarwch o fewn yr Awdurdod Lleol

Rheswm dros y penderfyniad: fel bod trefniadau llywodraethu'r Awdurdod Lleol a'r asiantaethau sy'n bartneriaid yn cael eu monitro.

Cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i nodi cynnwys yr adroddiad a'r lefel o weithgarwch o fewn yr Awdurdod Lleol.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog am gyflwyno'r wybodaeth ac am y gwaith rhagorol yr oedd y gwasanaeth yn ei wneud.
.

27 Cyfarfod Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion a gynhaliwyd ar 16 Medi 2024

Croesawyd Diana Davies, Rheolwr Corfforaethol, a Timothy Bray, Rheolwr Partneriaethau ac Argyfyngau Sifil Posibl, i'r cyfarfod. Roedd Hazel Lloyd-Lubran, Cadeirydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus wedi ymddiheuro na fedrai fod yn bresennol i gyflwyno'r adroddiad. Felly cyflwynodd Timothy Bray y wybodaeth yn ei habsenoldeb.

O dan Adran 35 o'r Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, roedd yn ofynnol i'r Awdurdodau Lleol sicrhau bod gan eu Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu y pŵer i graffu ar benderfyniadau a wnaed, neu gamau eraill a gymerir, gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ardal yr Awdurdod Lleol wrth arfer ei swyddogaethau.

Dyma'r prif bwyntiau a godwyd fel rhan o'r drafodaeth:

- Bu i'r Cadeirydd longyfarch y tîm am ddarparu Adroddiad Blynyddol y Cynllun Llesiant Lleol ar ffurf fideo gan nodi ei fod yn rhagorol.
- Bu i'r Cadeirydd longyfarch prosiect ARFOR am y gwaith yr oedd yn parhau i'w wneud.
- Cadarnhawyd y byddai'r sylwadau a wnaed yn y cyfarfod ynglŷn â thaliadau tanwydd y gaeaf yn cael eu trosglwyddo i Is-grŵp Tlodi'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Cadarnhaodd y swyddogion fod y grŵp yn ystyried newidiadau fel hyn o ddifri a'i fod yn ymateb i faterion o'r math hwn yn barhaus. Hefyd, nodwyd bod yr Is-grŵp Tlodi wedi'i longyfarch yn ddiweddar am ei waith. Yn benodol, roedd y dangosfwrdd caledi wedi'i nodi fel arfer da ar draws Cymru.
- Roedd yr Aelodau yn siomedig i nodi bod nifer yr ymatebion a gafwyd i ymgynghoriad Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu yn ddiweddar yn isel. Bu i'r Aelodau ailadrodd eu pryderon bod ymgynghoriadau yn costio llawer o arian i sefydliadau yn y Sector Cyhoeddus.

Yn dilyn trafodaeth, gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor ystyried yr argymhelliad canlynol:
Argymhelliad:
Derbyn cofnodion drafft cyfarfod Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion a gynhaliwyd ar 16 Medi 2024.
Rheswm dros y penderfyniad:
Y Pwyllgor Craffu hwn sy'n cadw golwg ar effeithiolrwydd cyffredinol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i dderbyn cofnodion drafft cyfarfod Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion a gynhaliwyd ar 16 Medi 2024 a diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddogion am eu gwaith caled parhaus.

28 Adroddiad Hunanasesu Drafft a'r Adroddiad Blynyddol o Berfformiad ac Amcanion Llesiant 2023/2024

Croesawyd Rob Starr, Rheolwr Perfformiad ac Ymchwil, a Diana Davies, Rheolwr Corfforaethol i'r cyfarfod i gyflwyno'r adroddiad.

Cyflwynodd Rhan 6 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 gyfundrefn berfformio newydd ar gyfer Prif Gynghorau yn seiliedig ar Hunanasesu. Bwriad y gyfundrefn berfformiad newydd yw adeiladu a chefnogi diwylliant lle mae cynghorau yn ceisio gwella a gwneud yn well yn barhaus ym mhopeth a wnânt, waeth pa mor dda y maent yn perfformio eisoes. Mae'r Ddeddf yn disgwyl y bydd cynghorau bob amser yn ymdrechu i gyflawni mwy a cheisio sicrhau'r canlyniadau gorau i bobl a chymunedau lleol. Un ffordd o wneud hyn yw herio'r sefyllfa bresennol yn barhaus a gofyn cwestiynau ynghylch sut y maent yn gweithredu.

Mae'r Ddeddf yn cyflwyno 5 dyletswydd benodol ar gyfer Cynghorau:
- Y ddyletswydd i adolygu perfformiad yn barhaus
- Y ddyletswydd i ymgynghori ar berfformiad
- Y ddyletswydd i adrodd ar berfformiad
- Y ddyletswydd i drefnu asesiad o berfformiad gan banel
- Y ddyletswydd i ymateb i adroddiad ar asesiad o berfformiad gan banel.

Mae hunanasesu yn canolbwyntio ar ganlyniadau yn hytrach na phrosesau, a disgwylir i awdurdodau lleol arfer ymagwedd wahanol at asesu eu perfformiad nag o'r blaen. Esboniodd y Swyddog y byddai angen mwy o hunan-fyfyrio i sicrhau hyn.

Ers mis Ebrill 2024, mae Cyngor Sir Ceredigion wedi bod yn cynnal trydedd rownd y broses Hunanasesu, ac mae'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu wedi chwarae rhan ganolog ynddi. Cynhaliwyd gweithdy gyda'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 25 Ebrill i gofnodi safbwyntiau Aelodau ar berfformiad y Cyngor a chyfleoedd i wella. Mae amserlen lawn o'r

gweithgareddau a gynhaliwyd i gefnogi Hunanasesu yn 2023/24 ynghlwm yn Atodiad 1, a hynny er gwybodaeth.

Ers hynny, defnyddiwyd y dystiolaeth a gasglwyd i gynhyrchu Adroddiad Hunanasesu, a welir yn Atodiad 2. Dyma'r prif allbwn yn y broses Hunanasesu ac mae'n cyflwyno'r modd y mae'r Cyngor yn perfformio ar hyn o bryd a'r camau y mae'n bwriadu eu cymryd wrth symud ymlaen.

Mae'r Adroddiad Hunanasesu ar gyfer 2023/24 yn cyflawni gofynion y canlynol:

• Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – i osod ac adolygu cynnydd yn erbyn ein Hamcanion Llesiant Corfforaethol
• Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 – y ddyletswydd i adolygu perfformiad yn barhaus, i ymgynghori ar berfformiad, i adrodd ar berfformiad, i drefnu asesiad o berfformiad gan banel ac i ymateb i adroddiad ar asesiad o berfformiad gan banel.

Yn dilyn adborth cadarnhaol gan Lywodraeth Cymru a chymheiriaid, mae fformat tebyg wedi'i gadw ar gyfer eleni i helpu i ledaenu negeseuon allweddol a'u cadw'n gryno, fel y gofynnodd Llywodraeth Cymru. Mae nifer o welliannau wedi eu gwneud eleni i gryfhau'r adroddiad.

Esboniodd Rob Starr y byddai'r Adroddiad Hunanasesu yn mynd gerbron y Cabinet ar 3 Rhagfyr, cyn y byddai'n cael ei gyflwyno i'r Gweinidogion, Estyn, Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Dyma'r prif bwyntiau a godwyd fel rhan o'r drafodaeth:

- Gofynnodd un o'r Aelodau i'r Swyddogion ystyried pobl sy'n lliwddall wrth gyhoeddi dogfennau yn y dyfodol. Awgrymodd y Swyddog y gellid cwrdd â'r Cynghorydd y tu allan i'r cyfarfod i drafod hyn ymhellach.
- Awgrymodd un o'r Aelodau y dylai'r system Clic gynnwys adran i adael sylwadau / canmoliaeth ar ôl i dasg/cais gael ei gwblhau.
- Cyfeiriodd un o'r Aelodau at Ran 6 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau ac yn benodol at yr adran am fod yn agored a thryloyw. Dywedodd fod angen i'r Awdurdod fod yn agored ac yn dryloyw â'r cyhoedd ar bob adeg. Cadarnhaodd y swyddog fod y broses yn cael ei dilyn yn ofalus.

Yn dilyn trafodaeth, gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor dderbyn Adroddiad Hunanasesu 2023/24 gan gynnwys yr Adolygiad Blynyddol o Berfformiad ac Amcanion Llesiant.

Cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i dderbyn Adroddiad Hunanasesu 2023/24 gan gynnwys yr Adolygiad Blynyddol o Berfformiad ac Amcanion Llesiant.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddogion am gyflwyno'r adroddiad yn y cyfarfod ac am eu gwaith caled parhaus.

29 **Hunanwerthuso trefniadau craffu**

Yn 2018, cytunwyd y byddai'r Swyddogion Craffu yn cynnal adolygiad o effeithiolrwydd y trefniadau Trosolwg a Chraffu yng Nghyngor Sir Ceredigion ac y byddai hyn yn cael ei wneud bob blwyddyn yn y dyfodol.

Adolygwyd y broses yn 2020 a chytunwyd i wneud y canlynol: a) Parhau i gynnal yr arolwg yn flynyddol; b) Lleihau nifer y cwestiynau gyda'r nod o gynyddu cyfranogiad; c) Adolygu fformat yr adroddiad, cyfuno'r ymatebion Cymraeg a Saesneg, a chyfieithu'r ddogfen yn ei chyfanrwydd.

Ar gyfer adolygiad 2023-24, gwahanwyd ymatebion yr Aelodau Cabinet a'r Aelodau Craffu. Roedd ymatebion yr Aelodau Craffu i'r cwestiynau a ofynnwyd i'w gweld yn Atodiad A (11 o ymatebion). Roedd ymatebion yr Aelodau Cabinet i'w gweld yn Atodiad B (8 o ymatebion). Cafwyd cyfanswm o 19 o ymatebion, a oedd yn gynnydd o gymharu â 2023 a 2021. Derbyniwyd cyfanswm o 15 o ymatebion yn 2023. Roedd hyn yr un faint â nifer yr ymatebion a dderbyniwyd yn 2021 ond roedd yn ostyngiad o'i gymharu â'r 25 ymateb a dderbyniwyd yn 2020. Ni chynhaliwyd adolygiad yn 2022 oherwydd yr etholiadau. Ni ddatgelir enwau aelodau.

Yn dilyn trafodaeth, gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor ystyried yr argymhellion canlynol.

ARGYMHELLION:

1. Ystyried yr ymatebion a ddaeth i law o'r holiadur hunanwerthuso (atodiad A a B) a nodi unrhyw feysydd i'w gwella os oes angen.
2. Bydd hyfforddiant Craffu ar gyfer Aelodau yn cael ei drefnu yn ystod mis Tachwedd/Rhagfyr 2024

Yn dilyn awgrym gan un o'r Aelodau, cytunwyd y dylai Arweinwyr y Grwpiau annog eu haelodau i gwblhau'r holiadur hunanwerthuso yn y dyfodol.

Cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i nodi cynnwys yr adroddiad. Diolchodd y Cadeirydd i Lisa Evans am gyflwyno'r wybodaeth.

30 **Cadarnhau cofnodion Cyfarfod Blaenorol ac unrhyw faterion sy'n codi o'r cofnodion hynny**

CYTUNWYD i gadarnhau bod cofnodion cyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar 12 Medi 2024 yn gywir. Nid oedd dim materion yn codi o'r cofnodion hynny.

31 **Rhaglen Flaen Ddrafft**

Bu i Gadeirydd, Is-gadeirydd neu Swyddog Trosolwg a Chraffu pob Pwyllgor ddarparu gwybodaeth yn eu tro am Flaenraglenni Gwaith eu Pwyllgorau.

Yn ystod y drafodaeth, cytunwyd i ychwanegu'r canlynol at y Flaenraglen Waith:

1. Gweithwyr Asiantaeth a Recriwtio.

Diolchodd y Cadeirydd i’r Aelodau am ddod i’r cyfarfod, i’r Swyddogion a’r Aelodau Cabinet am gyflwyno’r adroddiadau ac i’r cyfieithwyr, Lisa Evans a Dwynwen Jones am eu cymorth yn ystod y cyfarfod.

32 Unrhyw fater arall y penderfyna'r Cadeirydd ei fod er sylw brys y Pwyllgor

Dim.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu a gynhaliwyd ar Dydd Iau, 16 Ionawr 2025

Cadeirydd:________________

Dyddiad:__________________